

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Mia Ledwith
utredare
08-5782 92 57
mia.ledwith@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2010-01-19

1 (7)

Socialnämnden

Synpunkter på granskning av socialnämndens styrning, uppföljning och kontroll

Förslag till beslut

- Socialnämnden noterar revisionsrapporten ”Granskning av socialnämndens styrning, uppföljning och kontroll” och överlämnar i och med denna tjänsteskrivelse synpunkter på rapporten.

Socialförvaltningen

Anita Brynje
förvaltningschef

Catarina Stavenberg
stabschef

Sammanfattning och bedömning

Utifrån revisionsrapporten drar revisorerna slutsatsen ”att socialnämnden i allt väsentligt har en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och en acceptabel intern kontroll i huvuddelen av de granskade verksamheterna, men att nämnden bör se över såväl styrning som intern kontroll för att säkra en ändamålsenlig myndighetsutövning inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen”.

Socialnämnden anför följande:

Det finns anledning att understryka att myndighetsutövningen är starkt lagreglerad. Socialstyrelsens föreskrifter följs och allmänna råd beaktas inom myndighetsutövningen. Socialnämnden har antagit riktlinjer för biståndshandläggning inom äldreomsorgen samt handläggning av ekonomiskt bistånd inom individ- och familjeomsorgen. Utöver det finns utarbetade handböcker och rutiner, t.ex. för handläggning inom barn- och familjeområdet. Därutöver har särskilda granskningar genomförts inom myndighetsutövningen på uppdrag av nämndens ordförande (t.ex. granskning av rutinerna för att förebygga och upptäcka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd). Socialnämnden har antagit rutiner för kontroll av icke verkställda beslut, vilka sammanställs och redovisas kvartalsvis till socialnämnden och kommunfullmäktige.

Socialförvaltningen har organiserat en gemensam stab som bl.a. granskar all verksamhet, inklusive myndighetsutövningen. Åtgärder vidtas kontinuerligt i syfte att ytterligare säkra styrning och kontroll, t.ex. pågår en process i syfte att vidga begreppet internkontroll. Det är ett kommunövergripande uppdrag som leds av servicekontorschefen. De facto genomförs internkontroll i vidare bemärkelse inom socialnämndens verksamhetsområde. Den årligen antagna internkontrollplanen omfattar endast en mindre del av de kontroller och granskningar som utförs.

Att säkra styrningen av myndighetsutövningen är mycket viktigt och åtgärder övervägs för att ytterligare förtydliga och förbättra internkontrollen. Förvaltningen har visat att planeringsmodellen följs och att myndighetsutövningen styrs direkt med mål och åtaganden i nämndens verksamhets- och budgetplan. Nämnden har i huvudsak en ändamålsenlig och sammantaget väl fungerande ledning och intern kontroll - även av myndighetsutövningen inom äldreomsorgen samt individ- och familjeomsorgen. Bedömningen är att revisorernas påpekanden är väl långtgående i förhållande till det underlag som redovisas i granskningen.

Beskrivning av ärendet

De förtroendevalda revisorerna i Tyresö kommun har givit Komrev inom PricewaterhouseCoopers i uppdrag att genomföra en granskning av socialnämndens styrning, uppföljning och kontroll av sin verksamhet. Granskningen har avgränsats till äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Utifrån den resulterande revisionsrapporten bedömer revisorerna

[...] att socialnämnden i allt väsentligt har en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och en acceptabel intern kontroll i huvuddelen av de granskade verksamheterna, men att nämnden bör se över såväl styrning som intern kontroll för att säkra en ändamålsenlig myndighetsutövning inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen.

Revisorerna önskar senast 2010-01-29 socialnämndens synpunkter på de brister som påtalas i rapporten och vilka åtgärder som kommer att vidtas.

Socialnämndens verksamhetsstyrning

I revisionsrapporten uppmanas nämnden att se över styrningen för att säkra en mer ändamålsenlig myndighetsutövning och kritik riktas bl.a. mot att Avdelningen för biståndsbedömning saknar en egen enhetsplan.

I den planeringsmodell för verksamhetsutveckling som används för styrning av Tyresö kommuns verksamheter framgår att kommunen har en tredelad ledningsstruktur, där socialförvaltningens fyra avdelningar tillhör den taktiska nivån. I planeringsmodellen är det socialnämnden direkt som svarar för styrningen av den taktiska nivån, d.v.s. samtliga avdelningar inom socialförvaltningen, även de båda myndighetsutövande avdelningarna Avdelningen för biståndsbedömning respektive Avdelningen för individ- och familjeomsorg. Planering med mål och åtaganden för myndighetsutövningen finns i socialnämndens verksamhets- och budgetplan. Nedan följer några exempel på mål och åtaganden för år 2009 som är styrande för myndighetsutövningen:

Avdelningen för individ- och familjeomsorg	
Mål	Åtaganden för att uppfylla målet
Barn och unga ska ha goda uppväxtförhållanden och utslagning ska förhindras.	En gemensam mottagningsfunktion införs för familjer med barn och unga i åldern 0-20 år för att säkerställa adekvata insatser.
Antalet invånare som behöver försörjningsstöd ska minskas. Särskild tyngdpunkt ska läggas för att minska ungdomars beroende av försörjningsstöd.	Förutsättningarna prövas för att bilda ett lokalt samordningsförbund med finansiell samverkan kring rehabiliteringsinsatser mellan Tyresö, Haninge och Nynäshamns kommuner, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget.
Avdelningen för biståndsbedömning	
Mål	Åtaganden för att uppfylla målet
Äldre samt personer med funktionshinder får ökat inflytande och större valfrihet	Äldre som är 80 år och behöver hemtjänst upp till 15 timmar i veckan kan vända sig direkt till hemtjänstens olika utförare utan att utredning behöver ske hos biståndshandläggare.
	Möjligheterna ökar för fler att kunna få korttidsvård utomlands.

Socialnämnden säkerställer således styrningen av myndighetsutövningen i sin verksamhets- och budgetplan genom tydliga åtaganden riktade direkt till Avdelningen för individ- och familjeomsorg och Avdelningen för biståndsbedömning. Myndighetsutövningen styrs även av statliga lagar,

föreskrifter och allmänna råd samt riktlinjer antagna av socialnämnden, t.ex. för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen och handläggning av ekonomiskt bistånd¹.

Enheterna, som tillhör den operativa ledningsnivån i kommunen, arbetar däremot fram enhetsplaner för sina respektive verksamheter utifrån socialnämndens verksamhets- och budgetplan. Samtliga 28 enheter inom socialförvaltningen har en gällande enhetsplan för år 2009.

Socialnämndens interna kontroll

I revisionsrapporten bedöms socialnämndens interna kontroll vara ”acceptabel”, men revisorerna rekommenderar socialnämnden att se över på vilket sätt och med vilka verktyg nämnden säkrar att en god internkontroll erhålls inom den myndighetsutövande delen av verksamheten.

Socialnämnden håller med om att användningen av begreppet internkontroll behöver vidgas. Det är ett pågående kommunövergripande uppdrag som leds av servicekontorschefen. Begreppet internkontroll behöver utvidgas och inte enbart omfatta nuvarande internkontrollplaner. Den faktiska internkontrollen inom nämndens verksamhetsområde sker dock i en vidare bemärkelse, även om den inte benämns internkontroll utan istället stabsuppdrag från nämnden, planeringsmodellen, granskning enligt tillsynsplan etc. Innehållsmässigt och de facto måste kvalitetssäkring och styrning från nämnden vara tillfredsställande för den myndighetsutövande verksamheten likväl som för den verksamhet som utför olika insatser.

Utöver internkontrollplanen, som endast är en liten del i nämndens sammantagna interna kontroll, har revisorerna bland annat även tillsänts socialnämndens tillsynsplan för kvalitetsinspektörens kontinuerliga granskningar

¹ Riktlinjer för HO och ÄO (2005), Riktlinjer för ärendehantering avseende hemlösa i Stockholms län (2007), Riktlinjer och rutiner för individuell planering och dokumentation av insatser inom ÄO (2008), Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd (2008), Riktlinjer och rutiner för individuell planering och för dokumentation vid genomförandet av boendeinsatser och daglig verksamhet enligt LSS (2009).

av nämndens verksamheter (som nämns i rapporten) samt flera granskningar² av delar av de myndighetsutövande verksamheterna som genomförts den senaste tiden på initiativ av socialnämndens ordförande. Dessa granskningar, liksom de externa granskningar som företas, är även de viktiga delar av nämndens internkontroll.

Andra viktiga delar är dels den uppföljning och rapportering från verksamheten som sker till nämnd utifrån planeringsmodellen med månadsrapporter, prognoser, delårsbokslut och bokslut, dels årliga verksamhetsuppföljningar från enheterna genom muntliga föredragningar vid nämndens sammanträden.

I revisionsrapporten presenteras de verktyg revisorerna anser vara de viktigaste för att säkerställa en korrekt myndighetsutövning inom socialtjänsten: politiskt beslutade riktlinjer för handläggning, handläggningsanvisningar på tjänstemannanivå, verksamhetssystem anpassat för aktuell verksamhet samt organisation och kompetens. Samtliga av dessa verktyg föreligger inom myndighetsutövningen.

Riktlinjer antagna av socialnämnden finns som nämnts ovan för biståndsbedömning av insatser för äldre enligt socialtjänstlagen, handläggning av ekonomiskt bistånd samt planering och dokumentation av individuella insatser inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade.

Utöver dessa riktlinjer finns handböcker och rutiner utarbetade på flera av enheterna, bl.a. handläggning inom barn- och familjeområdet. Dessutom tillämpas relevanta allmänna råd från Socialstyrelsen och cirkulär från Sveriges Kommuner och Landsting för verksamheterna, t.ex. SKL:s cirkulär 08:81³. Slutligen använder sig myndighetsutövningen av verksamhetssystem framtagna och anpassade just för deras verksamheter, i vilka olika mallar och stöd finns för handläggningen. Utveckling, förbättring och modernisering av de

² Granskning av handläggning av anmälningar till familje- och ungdomsenheten (feb. 2008), Granskning av rutiner för att förebygga och upptäcka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd (juni 2008) samt Översyn av familjehemsvården (april 2009).

³ Cirkulär 08:81: Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2009, SKL

verksamhetssystem som används pågår kontinuerligt, t.ex. i och med övergången till Logicas nya gemensamma verksamhetssystem för hela socialtjänsten, Treserva.

Verksamheternas ekonomiska effektivitet

Avslutningsvis skriver revisorerna i sin rapport att ”det inte framkommit något i undersökningen som pekar på att nämnden inte bedriver verksamheten på ett rimligt effektivt sätt”, samtidigt som de rekommenderar socialnämnden att fortsätta arbetet med att analysera kostnadsutvecklingen inom barn- och ungdomsvården i kommunen. Detta arbete påbörjades i och med den översyn av familjehemsvården som gjordes i april 2009 och som resulterade i att ett antal åtgärder vidtogs⁴. Ytterligare åtgärder vidtogs i samband med budgetarbetet inför år 2010 och verksamhetsområdet bevakas och följs upp kontinuerligt, bl.a. inom ramen för kommunens planeringsmodell.

⁴ Granskningen sändes till revisorerna för kännedom inför denna revision.